

Rechtstreekse lijn met de burgemeester

Luc De Ryck - AC De Zaat Temse
tel 03 710 12 52 - fax 03 771 47 83
burgemeester@temse.be

22/8/2014.

'Singing in the rain' aan het monument 'de tuysscher en de azijnzeker': de burgemeester, Toerisme Temse-voorzitter Rita Heerwegh en schepen van Toerisme Franky De Graeve.

woensdag 27 augustus 2014

***We willen blijven wat we zijn,
geen olie, maar azijn!***

Tuysschers en azijnzegers (Temse) contra oliezegers (Sint-Niklaas)

Volkvernunft, de vindingrijkheid van het volk, komt ook tot uiting in de **spotnamen** van steden en gemeenten. Zij zijn over heel de Nederlanden verspreid, maar het talrijkst in Vlaanderen en Friesland. Spotnamen zijn zeer oud, ontstaan in een tijd toen de dorpsgemeenschappen nauwelijks contact met elkaar hadden, waardoor de verschillen des te meer opvielen. Naijver lag niet zelden aan de basis van de bijnaam en heel wat spotnamen zijn uit het leven gegrepen en derhalve vaak niet zo fatsoenlijk (cf. de talrijke *schijters- en ze(i)kers*-namen).

Temse heeft 2 spotnamen. In de laat-Middeleeuwen zijn wij **tuysschers**. *Tuysschen* betekent *dobbelen* of *kaartspelen voor geld*. Het woord *tuisen* (met dezelfde betekenis) vind je ook nu nog in *de dikke Van Dale*. Dat onze voorvaders deze spotnaam niet gestolen hadden, blijkt uit oude reglementen:

Verbod te quaken (= dobbelen) op boet, het quakebart zal verbrijzeld worden;

Verbod te clossen (= kolven) en caetsen opt kerkhof, verbod te dobbelen én alrande spel omme ghelt aen èn in de kerke!

Hoe lang de bijnaam gangbaar is geweest, is niet bekend.

In de 18de eeuw duidt de huidige spotnaam op: **azijnzegers**, verwijzend naar de oprichting van diverse azijnbrouwerijen.

In het raam van de opwaardering van Temses toerisme is de jongste decennia - bewust - ook de oude spotnaam weer tot leven gebracht. *Den Tuysscher* is de naam van het café op de hoek Akkerstraat/K. Wautersstraat. Het is ook de naam van de graanjenever van drankcentrale Hinderdael (Akkerstraat). In opdracht van het gemeentebestuur en *Toerisme Temse* realiseerde **Valeer Peirsman** in 1997 het monument *de tuysscher en de azijnzeker* (Wilfordkaai). Markant is dat 2 bekende Temsenaars daarvoor model stonden: ereburgemeester **Désiré Van Riet** en Temses eerste officiële prinscarnaval **Marcel Philippaert**. Pittig detail: Valeer Peirsman woont rechtover het standbeeld en geniet dagelijks van de toeristische belangstelling voor zijn kunstwerk.

Steendorpenaren heten **mosterdpotten** (naar de vorm van de kerktoren), **Elverselenaars** zijn **blarerijvers** (oorsprong onbekend). De **Tielrodenaars**... hebben geen spotnaam.

Sint-Niklazenaars zijn **oliezegers** (cf. olieslagerijen). In het woordenspel rond hun spotnamen achten de Sint-Niklazenaars zich meer dan de Temsenaars, want... *olie drijft boven*. Een pientere Temsenaar antwoordt daarop: *de wijzen kwamen uit het Oosten* (Temse ligt ten oosten van Sint-Niklaas). Toen **minister Michel** halfweg de jaren '70 de **fusies van gemeenten** voorbereidde, was één van de denkpistes de droom van burgemeester Van Dorpe van Sint-Niklaas: hij wilde Temse bij de Wase hoofdstad voegen. Dat leverde in Temse de zure opspising op: *Sint-Nikaas wil nu ook al aan de Schelde liggen*... Toen de gemeenteraad van Temse advies moest uitbrengen over de fusie, had een spuitser op de persbanken een bordje meegebracht, waarop te lezen stond:

*We willen blijven wat we zijn,
géén olie, maar azijn!*

Die spuitser was... **Martin De Ryck**, jarenlang bezieler van Temses toerisme, medewerker van weekblad *Het Vrije Waasland* en bovenal Temsenaar in hart en nieren.